

Bibliothèque numérique

medic @

**Brasdor, Pierre - candidat / Morand,
Sauveur - président. - [De urinae
retentione]**

1752.

***Paris : Typis Delaguettae Regii
Chirurgorum Collegii
Typographi.***

Cote : ms 2342, n°24

D. O. M.
POSITIONES ANATOMICÆ
ET
CHIRURGICÆ.

EX ANATOMIA.

CUJUSQUE morbi tanta magnitudo est ;
quantum à statu naturali recedit ; quantum verò
recedat , is solus novit , qui naturalem habitum ad
amissim tenuerit (a). Quàm infirma sit & caduca
mortalium conditio , ex eo perspicuum evadit ,
quòd infinitis propè modis quælibet nostri pars
ruinam totius ducere possit ; sed cui perspecta non
erit Corporis humani fabrica , nec ille partes à statu sano recessisse
& quantum recesserint cognoscet , nec læsioni proindè medelam
componere poterit. Idcirco de urinæ retentione tractaturis , partes
morbo isto læsas , aut operationibus Chirurgicis ad ægri subleva-
tionem vulnerandas , paucis exponere nobis visum fuit.

(a) Galenus Method. Med. ad Glauconem Lib. 1º. Cap. 1º.

VESICA urinaria receptaculum est quoddam membranaceum, musculosum, in hypogastricâ pelvi pubem inter & Rectum in maribus, in foeminis pubem inter & uteri vaginam collocatum, quod susceptam à renibus per ureteres urinam aërivat, eamque vel onere, vel acrimoniam molestam expellit.

DIVIDITUR in cervicem, corpus & fundum; hic superior est & angustior pars vesicæ, ab eoque ad umbilicum porrigitur Urachus: Cervicis verò nomine designatur locus in imâ & ampliore vesicæ parte in modum infundibuli coangustatus, & in urethram desinens, undè vesica, sedentem quâ pediculus hæret, ovatæ figuræ cucurbitam, non malè refert.

MEMBRANARUM quadruplici complexu constat, quarum exterior communis dicta, Peritonæo continua, vesicam inter & partes in abdomine contentas, sepimen veluti consideranda. Hæc ponè vesicam vacuam laxius replicata, ità ut à tergo explicetur, dùm, lotio affluente, vesica suprâ pubem assurgit, superius, posterius & à lateribus tantùm vesicam vestit; reliqua verò vesicæ superficies textu spongioso, pro lamellâ Peritonæi exteriori perperam habito, molliter ceu tomento fulcitur.

ALTE RA muscularis, fibris in omnes sensus expansis conflatur, quarum pars maxima versùs vesicæ cervicem agglomerata, ibique novis fibrarum torosarum à pube procedentium fasciculis densata vesicæ sphincterem efformat. Musculari nervea, nerveæ villosa subjacet, ambæ molles ac plicatiles dilatata vesicæ faciliùs obsequuntur. Hæ sensu vegetiores mucosâ veluti crustâ à contenti liquidi mordacitate vindicandæ fuerunt: istius ruci scaturigines præcipuè circâ vesicæ collum conspicuæ (a). Villosam à nerveâ non diversam nihil aliud esse quàm ipsiusmet tomentosam propaginem contendunt alii (b), alii (c) ipsam omittentes innuere videntur.

VESICA tribus osculis pervia. Obscuriora duo, ac veluti conniventia (ureterum extrema) posteriorem simul & inferiorem vesicæ partem obliquo tramite pervadunt; inferius verò aliis majus in canalem teretem, membranaceum, pro sexu, longitudine, directione, amplitudine usuque diversum, urethram dictum, desinit.

PRINCIPIUM urethræ glanduloso corpore, juglandem mole, figurâ castaneam referente, obvallatur. Illud Prostatas dicunt. In hac urethræ parte hiant oscula plurima quibus prostaticorum liquor percolatur, & bina alia, quandoquè tria prominentem ibi carunculam Verumontanum dictam permeantia, quibus subsilit semen ex feminalibus capsulis erumpens.

INDE urethra dimidium digitum transversum membranea, subter pubis fornicem evecta, septum aponevroticum pervadit, ibique
(a) Graaf De Org. Gen. Tab. V. (b) Parsons Description de la Vessie. p. 8. (c) Heister compend. Anat. pag. 93.

membranis suis à textu spongiolo interjecto displicatis, in modum bulbi extrorsum extuberat, textu deinde illo graciliore facto, usque ad penis extremitatem urethra circumsepitur, quo ibi iterum intumescente glans penis efformatur.

Excipitur modo descriptus canalis interstitio inferiori Corporum Nerveorum, Colisque tribus istis conflatus corporibus tria fortitur musculorum paria, Erectores nempe, Acceleratores & Transversos. Partibus his omnibus vasa sanguifera suppeditantur ab hypogastricis, nervea à sympathico majore, sciaticis & sacris. Partium harum à muliebribus differentiæ diversitatem quoad propositum nostrum in judicia Pathologica consiliaque Therapeutica inducendam, indicant.

EX CHIRURGIA.

MIRUM sanè! vita seipsam destruit, humores nostri inevitabili sanitatis metipsum effectu ad putredinem proni fiunt, quique sustentarunt corpus, illud brevi pessumdarent, nisi comparata essent organa, quibus ab œconomiâ animali separati, perpetuâ vice ejiciuntur iterum reparandi. Hâc expeditâ reparationum ejectionumque alternatione sani vivimus. Si pervertatur, subitanea functionum læsio apparet. Hanc veritatem probant quæ ex urinæ retentione, græcis Ischuriâ (a) sequuntur incommoda: brevi enim respiratio anhelosa & difficilis, pulsus celerrimus, inæqualis sæpè, deliria, sopor, prostratus appetitus, sitis, nausea, vomitus ægrum subeunt; nisi que tempestivè urina eliminetur, periculum instat, nè doloribus, inflammatione, abcessibus, gangrænâ, ægrî crucientur aut penitus obruantur.

MALI hujus plurimæ causæ indiciis peculiaribus, pro variâ specie, cognoscendæ. Pro causis dispar eventus diversaque curandi methodus. Quæcumque autem sit causa, ischuriam adesse hæc significant: dolor in regione hypogastricâ circa pubem potissimum, tumor ibidem, præsertim in macilentis conspicuus, digito in anum viris, foeminis in vaginam immisso occurrens, irriti mingendi conatus, ac tandem ubi vesica valdè intenditur, æger inter miseros cruciatus cibum & bilem per os reddit.

LOTIUM autem non excernitur, 1°. quod vesicæ vis contractilis resoluta sit aut stupefacta; 2°. quod impediatur; 3°. quod via quâ liquidum eliminari solebat occludatur.

VESICÆ contractilitas resolvitur aut stupefit à cerebri, medullæ spinalis commotione aut affectione quâlibet, vertebrarum luxatione, frigore (b), senectute. Ad hanc noxæ classem re-

(a) Vox hæc Ischuria gemino sensu apud authores usurpata nunc vitio Renum non secretam, aut in suo à Renibus ad vesicam tractu cohibitam, nunc verò coacervatam, coercitamque in vesicâ urinam significat. Hunc morbum aggredimur ischuriæque nomine eum hic significatum petimus.

(b) Heist. Instit. Chir. p. 826.

ferri debet vesicæ atonia ex coercitâ ob pudorem (a) vel per somnum (b) urinâ, aut ex ipsius promptiori majorique coacervatione usu diureticorum, aquarum mineralium &c. (c).

HUIC ischuriæ speciei quæ cognoscitur, si adsint, aut adfuerint una, vel plures ex modo recensitis causis, opitulatur catheter, aut cereus cavius, hoc in casu facili negotio in vesicam, quoties opus est, demittendus, & per plurium dierum intervalla relinquendus, usquè dùm urina spontè circa catheterem vel cereum, effluens indicet vesicæ contractilitatem restitui, restitutamque afferat lotii absquè alterutrius ope eliminatio (d). A suctione Heistero commendatâ, tanquam medio inutili, abstinendum censemus (e).

INTEREA, in vesicam stillatim injiciuntur medicamenta quæ in ipsâ sensum excitare possint, si absit in partibus lotii copiâ distensis inflammationis metus; secus sedantia. Causa antecedens debellatur: balneum, diuretica potumque largiorem nocere per se liquet. Mediis indicatis amissam quandoquè contractilitatem vesica recuperat, sin minus, nil nisi à catheteris ope per vitam cum debitis cautelis continuandâ, sperandum. In hoc casu, & quoties perpetua catheteris necessitas inducitur, immissus semel, per plures dies relinquitur catheter à clar. Petit excogitatus, in litteræ S formam inflexus (f), aut cereus cavius. Catheteris flexilis usum periculi haud expertem tenemus.

LAXATAM, expansamque vesicam, suprâ pectinis ossâ prominentem ex eo quodd lotii excreti copia potius quantitati sit æqualis, abcessum esse perperam non concludatur (g). Cathetere longiori tunc in vesicam immisso, urina magnâ vi effluit, tumorque evanescit. Notandum quoque obiter tenuem interdum (h) catheterem, per urethram trajici non posse, dùm crassior faciliè impellitur.

VESICÆ contractilitatem impediunt fungi ad vesicæ superficiem intus aut extus accreti (i), skirrus (k), inflammatio à cantharidis intus aut extus (l) adhibitis, aut à quâcumque causâ abcessusque vesicam aut vicinia vesicæ occupans.

FUNGIS vesicam infestantibus, ischuriam produci tum conjicitur, cum absente quâvis aliâ causâ, nativa vesicæ contractilitas, intrâ solitum temporis intervallum, non restituitur, quandoque præ-

(a) Paré Lib. 17. C. 50. (b) Collet *Traité de la Taille*. p. 272. (c) Id. p. 262.
(d) Clarissimi præsidis observatione compertum est publicisque lectionibus demonstratum catheteri diutius in vesicâ relicto inhærescere materiam urinæ sabulosam, sicque instrumentum asperius factum nonnisi cum urethra atroci erosione extrahi posse, idem de cannulis in vesicâ relinquentis intelligendum.
(e) Heist p. 827. (f) Vid. Delin. hujus instrumenti ad calcem Lib. Oper. Dionisii M. la Faye Notis illustrati Litt. f.
(g) Collet hujusce erroris plura affert exempla.
(h) Hildanus cent. 2. Observ. 65, & cent. 4. Observ. 53. (i) Collet p. 275. & seq. utrumque casum exemplis asserit. (k) Hild. cent. 1^a. Obs. 56.
(l) Paré Lib. 21. Cap. 35.

tereâ, quamvis per catheterem lotium eliminatum fuerit dolor & tensio in vesicâ animadvertuntur. His signis, si quædam alia jungantur ex putrum carniû, vel sanguinis excretionem, aut catheteris exploratione desumpta, fungos intus esse judicare datur. Emissâ, per catheterem in vesicâ relinquendum, urinâ, idonea adhibeantur injecta; si autem majora urgeant accidentia, radicalemque curationem obtinere velis, tunc instituenda venit apud autores laudata, urethræ ut in magno apparatu incisio; immisso deindè in vulnus tubulo pus moventia diluentia & detergentia suâ vice injiciantur. Fungos externos signa nulla indicant, nullaque, etsi innotescerent, ipsis competit curatio.

Si vesicam inflammatio tenet, urinâ primùm per fistulam evacuatâ, adhibenda quæ leniunt. Immisso in podicem digito viris, foeminis in vaginam, quandoquè manifesta, catheterem autem eodem semper loco animadversa durities, urinam à skirro vesicam occupante retineri suadet; nullum à Chirurgiâ præsidium quàm catheteris usus, dum substiterit tumor, perpetuus.

Quæ tandem causæ urinæ effluxum prohibent, suâ licet contractilitate gaudeat vesica, vel ex parte urethræ repetendæ sunt, vel à corporibus quibusdam in ipsâmet vesicâ delitescens colloque ejus hærentibus, qualia sunt calculi, arenulæ, mucus (a), vermes (b), sanguis conglumatus, pus viscidum (c), corruptæ carnis particulæ (d), acriorque tandem urina in gravidis, ultimis præsertim graviditatis temporibus, sibi met viam vellicando occludens (e).

A calculo vesicæ collum obturari indè cognoscitur, quòd adsint aut adfuerint ipsius existentie signa, catheteris exploratione præsertim confirmata. Tum hoc instrumento corpus extraneum amovendo, malum instans, donec calculus eximatur regressurum, depellitur. Quânam autem ratione calculum extrahere expediat, discutiendum aliis relinquimus.

Si ab arenulis urina cohibeatur, aderunt calculi indicia, sedimentumque arenulosum in urinis priùs observatum fuit. Si à viscoso humore, urina, antea mucosis succis saturata, mox tenuis, ac veluti percolata effluxit, ac tandem suppressa fuit. Si à grumo sanguinis, præcessit mictus ejusdem, aut causa vasa disrumpere vel dilatare valens. Si à vermibus, eorum posterâ excretionem tantùm cognoscetur. In gravidis, urinæ acrimonia graviditatis tempore & accidentibus conjicietur. Ægro primùm ab urgente ischuriâ, catheteris ope vindicato, arenulæ mucique largo saponaceoque potu

(a) Collot p. 252. (b) Hild. cent. 1^a Obs. 56, Manget Bibl. Chir. Tom. 4. p. 323. (c) Collot p. 256. (d) idem p. 281. Hild. cent. 4^a Obs. 53. (e) Hanc acrimoniam tribuit urinæ moras nimias trahenti in Rugis transversalibus efformatis in vesicâ ob quod fundo suo deorsum deprimatur, & hoc se pluries observasse asserit Mauriceau, Tom. 1, Lib. 1, p. 139.

dividantur & eluantur; sanguis congruatus, pus viscidum, putridæ carnes, epotis & injectis in vesicam diluenda. Vermes amarissimi injectis enecentur. Gravidis urina demulceatur.

O B I C E S ex parte urethræ repetendi, sunt cervicis vesicæ aut urethræ inflammatio vel abscessus (à violentiâ externâ, Epotis, Cereis causticis, (a) Catetheribus cuspidè incidenti donatis, (a) Coitûs usu nimio (b), aut impuro) durities ab inflammationis exitu, urethræ in infantibus imperforatio, in senibus collapsus, calculus in ipsam intrusus, cicatrices ipsam occupantes (c), Gonorrhæarum tandem tristes reliquiæ urethræ contractio (d), callosæ cicatrices, callosa ulcera, carunculæ, *Verumontanum tumefactum*, *Vesiculæ seminales duræ*, callosæ, *Prostatae ab hâc (vel aliâ) causâ tumentes*, in his deniquè indoles quâ minimâ de causâ turgescunt (e) (f).

C E R V I C I S vesicæ inflammationis signa, dolor in perinæo, tactu ingravescens, tumor digito in anum, catheteri in urethram immisso occurrens. Media adversus inflammationem adhibenda. In balneo, nisi inflammatio adoleverit, demittendus æger. Interea catheteris immissio tentanda. Si ipsam obtineri desperetur, acus triquetra cannulâ inclusa per abdomen, debitâ à pube distantiâ, in corpus vesicæ adigatur. Scalpillum aut acum triquetram per loca in magno apparatu incidenda (g), vel acum triquetram per urethram priùs incisam (h) in vesicam adigere, exitiale putamus, nec, etsi multo minore cum periculo, attamen tutò acus triquetra per erectoris & acceleratoris intervallum in vesicam hoc in casu deprimeretur (i).

I N F L A M M A T I O N I S urethram occupantis signa, curatioque patent. Urethra senibus collapsa cereis cavis, aut cathetere jam in simili casu laudato sustinetur, imperforata aperitur, indurata emollitur. Si calculus ipsam distendat, emollientibus injectis & extûs applicatis, balneo, dilatationi obsequens fit urethra, tumque corporis calculosi, unco in urethram immisso, si licuit, aut digitorum ponè alternâ pressione, tentatur deturbatio: irrita si hæc fuerint, incisâ urethrâ eximatur. Ad hanc autem operatio-

(a) Hild. cent. 4^a. Obs. 54. Saviard Obs. 74, Dionis *Remarques* p. 207. M. Garengot Op. Tom. II. p. 30. (b) Paré Lib. 24. Cap. I. (c) Hildan. Cent. 5^a. Obs. 75.

(d) Hæc affectio nec est venereæ luei, nec urethræ peculiaris Confer. Liber cui Titulus, *Recherches critiques sur l'état présent de la Chirurgie* à Sam. Sharp. p. 181. (e) Confer. Astruc de Morb. ven. p. 310.

(f) De Harum obstructionum naturâ jam dudum lis est inter auctores: ut suam quisque sententiam experimentis comprobat, sic comparatæ sunt singulæ ut nulla temerè ex iisdem sperni, quin potiùs cùm reliquis conjungi una quæque mereatur. (g) Dionis *Texte* p. 196. *Remarques* p. 200.

(h) Clarif. Astruc hæc operatione graviora induci posse accidentia agnoscit, ipsamque, nisi ob alterius operationis defectum, præcipere non videtur.

(i) Junkers *Conspect. Chir.* Tab. 97.

tionem non festinandum, indè suadet, quòd in loco inciso durior remaneat cicatrix, meatùs urinarii dilatationem impediens, quodque maximæ extensionis urethram esse capacem observata comprobent.

(a) Damnanda putamus calculum in urethrâ comminuendi tentamina.

URETHRÆ à gonorrhœis obstructions præteritorum commemoratione, stranguriâ acerbissimâ, quandoquè depravatâ feminis ejaculatione, urinæ exili filo, nonnunquàm bifidâ excretionem, catheteris, cereisque dignoscuntur. Assiduus cereorum suppurantium (b) usus, adhibitis aliundè adhibendis, constanti successu in hâc obicis specie debellandâ comprobatus, arcendam à Chirurgiâ totam canalis obstructam partem incidendi, vel ab incisione ad bulbum urethræ factâ, fetaceum per glandis foramen trajiciendi methodum, demonstrat. Si intereà urget ischuria, nec catheter per urethram trajici possit, punctio in perinæo ope acùs triquetra per erectoris & acceleratoris intervallum adactæ (c), instituenda, cannulaque dum obstacula evanuerint, relinquenda. In hoc casu & cum cervicem vesicæ aut urethram occupat inflammatio, præferatur catheteris species, nullo foramine à lateribus præditi, in extremo rostro aperti, globuloque piriformi clausi (d).

PROSTATIS absquè inflammatione tumentibus urinam coerceri scitur, excretis quibusdam mucosis (e), digito in anum aut vaginam immisso indolentem tumorem advertente, cathetere demùm ibi in obicem occurrente, & si vesicam ingrediatur, ità arctè quasi victo, ut nequè in hanc, nec in illam partem diverti queat (f). Curatio hydrargirofi, si indicetur, cereisque tentanda. Successu votis non respondente, necessarius evadit catheteris, sive cerei cavi usus perpetuus. Si autem is sit tumor, ut immitti catheter nequeat, incisâ tum, mediante catheteris sulcati ad obicem usquè immissi fulco, urethrâ, intrusisque in vesicam instrumentis dilatantibus, cum successu partes tumentes ad suppurationem adduci, vesicæque ostium ampliari docet Collot (g).

URINÆ etiam iter obstruunt, quæ aut vesicæ cervicem aut urethram extùs comprimunt, ut Perinæi, Recti inflammatio, aut quilibet alius tumor, turgidæ Hæmorrhoides, Rectum excrementis aut aliis corporibus infarctum, in gravidis fœtus collum vesicæ comprimens, parturientibus idem pubem subter diutiùs im-

(a) Hild. Cent. 4^a. Obs. 48.

(b) Cereos suppurantes cum causticis confundere caveat Chirurgus; his maximè noxiis, illi blandâ supuratione obstacula solvunt. Horum formula videri potest in Libro Sharpii jam laudato p. 220.

(c) Vid. in Actis R. Ch. Ac. M. Foubert Comment. de novâ Calculum extrahendi viâ, in quâ descripta est hæc operatio instrumentaque ad hanc perficiendam idonea delineata reperiuntur.

(d) Vid. Delin. hujus instrumenti ad calcem Oper. Dionisi jam citat. Litt. e. Tab. I^a. (e) Collot p. 250. (f) Sharp Ibid. p. 208.

(g) Pag. 235.

morans, in quocumque demum statu in foeminis uteri inflammatio, prolapsus, inversio, menstrua ob vaginæ imperforationem cohibita, Perinaei, Recti inflammationi opitulandum. Si fiant abscessus, maturè aperiendi, ne pus inter partes vicinas serpat, aut etiam urethram corrodat. Si inflammatio reprimi nequeat, urgeat ischuria, nec catheter in vesicam deprimi possit, supra pubem punctio instituenda. Si urinæ retentio conjuncta sit cum aliquibus ex recensitis mox uteri affectibus, instantis à parte urinæ mali causa patet. Radicalem mali hujus curationem hic non suscipimus, palliativa catheteris usu obtinenda. Ischuriæ ab Hæmorrhoidibus Rectoque infarcto causa curatioque in aperto sunt.

CÆTERUM pro variis complicationibus, media curantia variare, sagacem Chirurghum sua mens edocebit.

Has positiones, DEO JUVANTE, & præside M. SALVATORE MORAND, Equite, Artium & Chirurgiæ Magistro, è Regiis Scientiarum Parisiensi & Londinensi Academiis &c. Regio Librorum Censore, Militarium Nosocomiorum Inspectore Generali, Regiæ Invalidorum militum Domûs Chirurgus Primario, Regiæ Chirurg. Academiæ Secretario, olim Directore &c. tueri conabitur PETRUS BRASDOR Cœnomânensis, in almâ Universitate Parisiensi Artium Magister, nec non Serenissimæ Aurelianensium Ducissæ Chirurgus Primarius.

*de Douce de
erlaus*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die 30^a. Octobris, anno Salutis 1752. à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam.

PRO ACTU PUBLICO
ET MAGISTERII LAUREA.

Typis DELAGUETTE Regii Chirurg. Collegii
Typographi. 1752.